

Referat fra møte i faglig råd for salg, service og reiseliv (FRSSR)

Dato: 09.04.25 kl. 10.00 – 15.00

Sted: Utdanningsdirektoratet

Rådsmedlemmer:

Medlem	Varamedlem	Deltok på møtet
Arbeidstakersiden		
Britt Austad (nestleder) Fagforbundet	Gunn Kristin Johansen Fagforbundet	Britt Austad
Maren A. Svenning HK Norge	Geir Tegler HK Norge	Forfall
Michella Jensen Fellesforbundet	Lillian Knutsen Freeman Fellesforbundet	Michella Jensen (Teams)
Terje Mikkelsen Norsk Arbeidsmandsforbund	Knut-Johannes Berg Norsk Arbeidsmandsforbund	Forfall
Christine Bar Parat	Tord Baklund Parat	Christine Bar (Teams)
Arbeidsgiversiden		
Henrik Hamborg (leder) NHO Reiseliv	Ole Michael Bjørndal NHO Reiseliv	Henrik Hamborg
Mangler oppnevning NHO Service og Handel	Arne Stadheim NHO Service og Handel	Arne Stadheim
Gry Strand Spekter	Dan Tore Falnes Spekter	Forfall
Laila M. Berge Virke	Hanne Sondresen Virke	Forfall
Mangler oppnevning KS (arbeidsgiver)	Frode Vikhals Fagermo KS (arbeidsgiver)	Forfall
Skoleeier		
Thomas Nordli Andersen KS	Aina Berntsen KS	Thomas Nordli Andersen
Line Stebekk KS	Åsmund Sægrov KS	Line Stebekk
Lærerorganisasjon		
Solveig Eldegard (AU) Utdanningsforbundet	Ceila Tande Utdanningsforbundet	Solveig Eldegard
Per Inge Bergan Utdanningsforbundet	Lene Sørbråten Utdanningsforbundet	Per Inge Bergan
Aud Westgaard Hultberg Skolenes Landsforbund	Bernt Olav Neskvern Skolenes Landsforbund	Aud Westgaard Hultberg
Elevrepresentasjon		
Bjørn-Egil Tørrissen EO	Ingen vara	Forfall
Andre organisasjoner		
Jørgen Ellingsen Forsvaret (observatør)	Ingen vara	Jørgen Ellingsen (Teams)
Utdanningsdirektoratet		
Celine Berglie		Celine Berglie

Dagsorden:

1/2025: Godkjenning av innkalling og dagsorden

2/2025: Oppdrag om å tydeliggjøre målgruppen innenfor lærekandidatordningen

3/2025: Status i arbeid med implementering av modulstrukturert opplæring

4/2025: Utvikling av støtteressurs for modulstrukturert opplæring for voksne i bedrift

5/2025: Læreplan felles vg2 SSR: status i arbeidet, læreplanutkast og videre prosess

6/2025: Orientering om oppfølging av utviklingsredegjørelsene

7/2025: Strategi for digital kompetanse og infrastruktur - Handlingsplaner som ivaretar ambisjoner og behov i fag- og yrkesopplæringen

8/2025: Kvalitetssikring av yrkesbeskrivelser SSR

9/2025: Fellesmøte SRY og faglige råd 22.mai - innspill agenda og temaer

10/2025: Statistikk

11/2025: Saker til eventuelt

1/2025 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Rekkefølgen på noen av sakene ble byttet om.

Referat fra møte godkjennes per e-post og publiseres på sryogfagligerad.no i etterkant av rådsmøtet.

Vedtak:

Innkalling og dagsorden godkjent

2/2025: Oppdrag om å tydeliggjøre målgruppen innenfor lærekandidatordningen

Bakgrunn for saken

Et tiltak i Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen er å videreutvikle lærekandidatordningen i sammenheng med utvidelsen av rettighetene til videregående opplæring. Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag å tydeliggjøre målgruppen:

Vi ber direktoratet tydeliggjøre målgruppen for lærekandidatordningen og vektlegge i formidlingen at personer med utviklingshemming og stort behov for tilrettelegging også inngår i målgruppen.

Vurdere tiltak som gir fylkeskommuner, skoler og lærebedrifter den støtten de har behov for gjennom egnet veiledning, slik at elevenes og lærekandidatenes rettigheter oppfylles.

Eirik Bertelsen (Udir) deltok i rådsmøtet og presenterte saken, samt ønsket rådets innspill på følgende:

Spørsmål til faglig råd

1. Kjennskap til lærekandidatordningen

- Kjenner lærebedriftene innenfor deres fagområder og bransjer til lærekandidatordningen?
- Hvordan oppfattes formålet med lærekandidatordningen hos lærebedrifter og arbeidsgivere i deres bransjer?
- Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved en tydeliggjøring av målgruppen?

2. Lærekandidatordningen som rekrutteringsvei

- I hvilken grad ser dere bransjer lærekandidatordningen som ordning for å rekruttere kompetanse?
- Hvilke barrierer finnes i deres bransje for å få lære plass og relevant arbeid etter oppnådd kompetansebevis?

3. Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrev, kandidater og lærekandidater med særskilte behov er del av rammetilskuddet til fylkeskommunen fra 1. januar 2020. Tilskuddet

skal brukes til å gi lærlinger og lærekandidater med særskilte behov muligheten til å oppnå en fagutdanning eller deler av en fagutdanning

- Hva er deres erfaring med bruken av tilskuddsordningen for lærekandidater innenfor deres fagområder?

4. Behov for støtte

Hvilken støtte og veiledning har lærebedrifter behov for å kunne ta inn flere lærekandidater i opplæring i bedrift?

Frist: Frist for tilbakemelding er 9.mai 2025.

Diskusjon fra rådsmøtet

Følgende innspill ble gitt i rådsmøtet:

- Det er varierende kjennskap til ordningen ute i bedriftene. Dette kan muligens skyldes den store viften med veier til fag- og yrkeskompetanse.
- Mye av "formidlingen" skjer gjennom bla. Opplæringskontorene og NAV.
- Viktig å tydeliggjøre at lærekandidatordningen er en del av basis 2 tilskuddsordningen.
- Det ses på som en utfordring at lærekontrakt må være signert før man har fått «vurdert» kandidaten, og dette kan oppleves som et hinder for å tegne lærekontrakt i ordningen.
- Små bedrifter kan oppleve en større økonomisk risiko ved å ta inn lærekandidatordningen, til tross for at man erkjenner samfunnsansvaret og de positive gevinstene ved ordningen.
- Rådet diskuterte muligheten for å splitte ordningen i to: en ordning som tilbyr opplæring i bedrift, og en ordning som tilbyr opplæring i skole. Bakgrunnen for denne diskusjonen og forslaget er at lærekandidatordningen baserer seg på 2+2-modellen, men det er ikke alle som passer inn under det ordinære løpet, f.eks er ikke alle formidlingsbare.
- Det ble stilt spørsmål ved om alle skal falle inn under en ordning, sett i lys av fullføringsretten.
- Praksis viser at det er en dels svært ulik forståelse av ordningen, og hvilke kriterier som legges til grunn for at en kandidat tegner kontrakt som lærekandidat. Det kan bety at det er rom for enkelte presiseringer og tydeliggjøringer.
- Elevgruppa blir stadig mer mangfoldig, og rådet stiller derfor spørsmålstegn ved om det er hensiktsmessig å spisse målgruppen for denne ordningen.

Vedtak:

Basert på diskusjon i rådsmøtet formulerer AU et svar til Udir innen fristen 9. mai. Rådsmedlemmer kan ettersende ytterligere innspill skriftlig til fagansvarlig og AU innen 28. april.

3/2025: Status i arbeid med implementering av modulstrukturert opplæring

Bakgrunn for saken

Ny opplæringslov med tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. august 2024. Med den nye opplæringsloven trådte modulstrukturerte læreplaner i tretten lærefag i videregående opplæring i kraft. De modulstrukturerte læreplanene er utformet for å bedre tilpasse seg voksnes behov, utgangspunkt og livssituasjon, og de faglige rådene har hatt en viktig rolle i utviklingen av læreplanene og vurderingsordningene. Modulstrukturerte læreplaner kunne tas i bruk i opplæringen for videregående opplæring for voksne fra og med 1. august 2024, og de skal brukes i opplæringen senest fra og med 1. august 2025.

Utdanningsdirektoratet v/Eirik Bertelsen ga i møtet en orientering om status for implementeringen av de modulstrukturerte læreplanene, informasjon om videre støtte til implementering av læreplanene, pågående arbeid med utvikling av læreplaner og videre prosess for å utvide med flere lærefag.

Vedtak:

Saken tatt til orientering

4/2025: Utvikling av støtteressurs for modulstrukturert opplæring for voksne i bedrift

Bakgrunn for saken:

Universitetet i Innlandet (INN) har fått i oppdrag å utvide den eksisterende kompetansepakken [Nye læreplaner for bedrifter](#) til å inkludere støtteressurser for modulstrukturerte læreplaner. De startet arbeidet i mars i år og skal ferdigstille det i desember 2025/januar 2026. Det er viktig at arbeidslivets parter involveres i arbeidet underveis slik at ressursen treffer målgruppene.

Udir ved Marianne Farstad-Jensen presenterte status i arbeidet, og ønsket tilbakemelding på hvordan og/eller om rådet ønsker å bli involvert i arbeidet med å utvikle denne støtteressursen.

Forslag til involvering:

- 1-2 representanter velges ut til å delta fra april/mai til november/desember 2025.
- Representantene deltar på en workshop i april/mai, arrangeres av INN
- Udir og INN arrangerer 1-2 fellesmøter med representanter fra de faglige rådene som ønsker å delta

Frist: 25.april, Marianne Farstad-Jensen, marianne.farstad-jensen@udir.no

Forslag til vedtak:

Rådet tar informasjonen til orientering.

Rådet spiller inn Thomas Nordli Andersen (KS) som representant på vegne av FRSSR i arbeidet.

5/2025: Læreplan felles vg2 SSR: status i arbeidet og videre prosess

Bakgrunn for saken

Høsten 2024 ble det satt ned en læreplangruppe som skulle utarbeide et forslag til læreplan vg2 SSR. Marianne Farstad Jensen v/Udir og Sara Forselius og Monica Moen (representanter fra læreplangruppa) deltok i møtet for å orientere om arbeidet og legge fram første utkast til ny læreplan.

Læreplangruppe redegjorde for noen utfordringer de har stått overfor i arbeidet, særlig knyttet til gruppens mandat om å endre minst mulig og slå sammen mest mulig. Dette innebærer at læreplangruppen ikke har endret på tekst der man ser det hadde vært hensiktsmessig. En annen utfordring læreplangruppa har stått overfor er å inkludere sikkerhetsfaget tilstrekkelig i læreplanutkastet.

Diskusjon fra rådsmøtet

FRSSR synes læreplangruppa har gjort en svært god jobb med å slå sammen læreplanene med utgangspunkt i mandatet de har hatt. Rådet hadde noen innspill/kommentarer til utkastet som ble gitt direkte til læreplangruppa i møtet:

- Det er et par ord og uttrykk som bør revurderes.
- Rådet savner kompetansemål om reiselivsproduktet - kompetansemålene i faget "markedsføring og kommunikasjon" ser nå ut til å være mest retta mot salgsfaget.
- Rådet mener det er uheldig å kalle programfaget «Markedsføring og kommunikasjon» for kun «Kommunikasjon»
- Rådet er uenig i å kutte reiseliv i tittel.
- Enten må programfagene ha 169 timer eller 140 timer, grunnet timeplanlegging
- Rådet diskuterte om vekten i læreplanene bør være i fagene der det tegnes flest lærekontrakter. Rådet er ikke samstemte om dette. Motargumentet er at alle lærefag må likebehandles, og at målet skal være at inngåtte lærekontrakter øker i alle fag.
- Rådet savner at følgende tas inn i læreplanen i større grad: salgsfaget (salgsprosesser, markedsføring, etc.), noe om lovgivning (GDPR, personvern, etc. Bør tas inn i administrasjon og økonomi), sikkerhetsfaget bør også inkludere håndtering av annen atferd enn kun rus, sosiale medier og arkiv (bør tas inn i programfaget administrasjon og økonomi).

Læreplangruppa skal møtes 22. april. Da vil innspillene fra FRSSR, i tillegg til innspill fra Udir, jobbes videre med. Deretter vil FRSSR få mulighet til å se på og komme med innspill til revidert utkast, før det sendes på høring. Dette skal etter planen skje i mai/juni.

Vedtak:

FRSSR støtter at læreplangruppa får utvidet mandat slik at de kan endre tekst der det er hensiktsmessig. FRSSR ga tilbakemeldinger på læreplanutkastet til representantene fra læreplangruppa i møtet. Ytterligere innspill fra rådet sendes skriftlig til fagansvarlig, Celine Berglie, innen 11.04. kl. 12.00. Fagansvarlig videregiver ytterligere innspill samlet til læreplangruppa innen deres neste møte 22.04.

6/2025: Orientering om oppfølging av utviklingsredegjørelsene

Bakgrunn for saken

I etterkant av leveransen av utviklingsredegjørelsene har Udir lest redegjørelsene både isolert (hver for seg) og med et sammenliknende blikk. Udir har også skrevet en egen rapport som gir et innblikk i utviklingsredegjørelsene: [Samarbeid med partene i arbeidslivet om fag- og yrkesopplæringa | Udir.no](https://udir.no/yrrapporter/2025-06-06)

På denne siden finner dere de 10 redegjørelsene og Udirs rapport.

Redegjørelsene brukes som et kunnskapsgrunnlag i pågående arbeid både i faglige råd og hos utdanningsmyndighetene. Aktuelle prosesser, hvor utviklingsredegjørelsene inngår som kunnskapsgrunnlag:

- Smidig forvaltning av yrkesfaglig tilbudsstruktur og læreplaner.
- Utvikling av en handlingsplan for digital kompetanse og infrastruktur i fag- og yrkesopplæringen.
- Arbeidet med kompetanseutvikling i videregående opplæring, og ser det i sammenheng med deloppdrag 3 om helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling. Redegjørelsene er også formidlet til det nasjonale nettverket for fylkeskommunene i tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen (dekom-p-y).
- Kommende forskningsoppdrag om yrkesfaglig fordypning (YFF).

Bestilling til faglig råd:

- Er det noe som ikke følges opp i pågående prosesser som rådet bør vurdere å løfte fram for oppfølging?
- Hvilke utfordringer bør rådet jobbe mer med/få konkretisert, og hvilke utfordringer/endringsforslag er godt nok belyst i redegjørelsen/klare for å sendes inn som konkrete endringsforslag?

Vedtak:

FRSSR oppfordrer Udir til å bruke utviklingsredegjørelsen som kunnskapsgrunnlag i de

prosessene som er i gang. Mye av det FRSSR adresserer i sin utviklingsredegjørelse er relevant i disse prosessene. Ytterligere endringsforslag fra utviklingsredegjørelsen oppfordres FRSSR til å se nærmere på etter nyoppnevning av faglig råd til høsten.

7/2025: Strategi for digital kompetanse og infrastruktur - Handlingsplaner som ivaretar ambisjoner og behov i fag- og yrkesopplæringen

Bakgrunn for saken

Udir viser til sak til de faglige rådene i oktober i fjor om arbeidet med oppfølging av [Strategien for digital kompetanse og infrastruktur \(SDKI\)](#). I strategien er følgende to tiltak spesielt rettet mot fag- og yrkesopplæringen, begge prioritert:

«Regjeringen vil

- *Utvikle en handlingsplan for digital kompetanse og infrastruktur for fag- og yrkesopplæringen med forankring i samstyringsmodellen og partssamarbeidet.*
- *Bidra til å videreutvikle ordninger som gir elever i fag- og yrkesopplæringen og aktuelle studieforbereidende utdanningsprogrammer tilgang til teknologi og utstyr som benyttes i arbeidslivet.»*

Arbeidsgruppa som ble etablert på tvers av de faglige rådene har bidratt til arbeidet i Udir med å identifisere *særskilte behov, utfordringer og forslag til punkter for oppfølging/handling* i det videre arbeidet med handlingsplaner. Arbeidsgruppa har bygget videre på innspillene fra de faglige rådene fra i fjor høst. Arbeidsgruppa har hatt to møter og spilt inn skriftlig i felles dokument underveis i prosessen. Dokumentet skisserer opp hvilke utfordringsbilder som bør adresseres innen fag- og yrkesopplæringen. Under hvert av områdene har vi lagt inn relevante tiltak fra strategien. Arbeidsgruppa har utdypet flere av tiltakene med utfordringsbilder og forslag til handlingspunkter tilknyttet fag- og yrkesopplæringen.

I prosessen videre er det lagt inn, og invitert til, en workshop for AU i de faglige rådene og arbeidsgruppa 23.april. Hensikten er at vi da bygger videre på grunnlaget vi har pr nå om fag- og yrkesopplæring, og kommer fram til ambisjoner og mer konkrete tiltak i et litt lengre perspektiv.

Bestilling til faglig råd:

Vi ønsker at dere bruker rådsmøtene til å behandle arbeidsdokumentet og utdype dette ytterligere med temaer og utfordringsbilder som er spesifikke for de enkelte utdanningsprogrammene.

Frist: Siste frist er satt til tirsdag 22. april. Sendes til Jorunn.Teien.Leegaard@udir.no

Diskusjon fra rådsmøtet

FRSSR spilte inn følgende som aktuelle temaer som bør med i handlingsplanen: GDPR, kunstig intelligens, kritisk tenkning og digitale verktøy/læremidler.

Vedtak:

Innspill til arbeidsdokumentet ble gitt i møtet.

8/2025: Kvalitetssikring av yrkesbeskrivelser SSR

Bakgrunn for saken:

HK-dir ber de faglige rådene kvalitetssikre teksten til yrkesbeskrivelsene på utdanning.no.

Faglig råd skal lese gjennom yrkesbeskrivelser og se om teksten ser beskrivende ut, og at informasjonen her er korrekt og oppdatert. Kommenter gjerne også bilder, der dere synes disse er utdaterte eller med fordel kan byttes ut. Husk at Utdanning.no har brukere i alle aldersgrupper, og noen med lese- og skrivevansker. Derfor er HK-dir opptatt av at man skriver på en slik måte at de yngste brukerne så langt nede som 14 kan forstå innholdet, og også at man fører klarspråk. Se mer info om oppdraget i mappene nedenfor.

Mappen til Faglig råd for salg, service og reiseliv finner du her: [Faglig råd for salg, service og reiseliv – Google Disk](#)

Her ligger yrkene med tilhørende yrkesbeskrivelser som rådet skal kvalitetssikre.

Frist: 30. mai

Diskusjon fra rådsmøtet

Rådet delte inn i grupper som kvalitetsikrer yrkesbeskrivelsene. Gruppene med fordeling av yrkene er følgende:

Henrik, Michella, Laila, Per Inge:

- Reiseleder
- Reiselivsmedarbeider
- Resepsjonist

Line, Aud, Maren og Christine:

- Bilselger
- Bokhandler
- Butikkmedarbeider

Solveig, Britt:

- Service og admin

- Salgsmedarbeider
- Arrangementsplanlegger

Terje, Thomas, Jørgen, Arne:

- Vekter
- Telefonselger
- Salgssjef

Gruppene er selv ansvarlige for å kalle inn/møtes for å gjennomføre arbeidet.

Frist: 30. mai

Vedtak:

Rådet setter ned arbeidsgrupper som får ansvar for å kvalitetssikre yrkesbeskrivelsene. AU godkjenner og fagansvarlig sender inn til HK-dir innen fristen

9/2025: Fellesmøte SRY og faglige råd 22.mai - innspill agenda og temaer

Bakgrunn for saken

I tråd med mandat og retningslinjer for samarbeid skal det avholdes fellesmøter mellom SRY og de faglige rådene. Det er planlagt for et fellesmøte **22.mai**, på Radisson Blu Plaza hotell. Agenda fastsettes etter innspill fra de faglige rådene, fra SRY og i samråd med AU SRY.

Spørsmål til faglig råd

Hvilke forslag har de faglige rådene til agendaen til vårens fellesmøte?

Frist: 22. april

Diskusjon fra rådsmøtet

FRSSR har følgende forslag til fellesmøtet:

- Standardisering av fag- og svenneprøven
- Økt tverrfaglighet – hvordan få til det? F.eks. gjennom dekom-p-y
- Realkompetansevurdering: kompetanseheving
- Modulstrukturert opplæring: Muligheten for å forkorte læretid, avhengig av progresjon. Er dette forankret med partene i arbeidslivet?

Vedtak:

Basert på forslag i møtet sender fagansvarlig inn forslag til agenda og temaer til fellesmøtet 22. mai.

10/2025: Statistikk

Bakgrunn for saken

Udir har publisert Fakta om fagopplæringa 2024, som inneholder statistikk om følgende temaer:

- Søkere på læreplass og nye lærekontraktar
- Gjennomføring av læretida
- Oppnådde fag- og sveinebrev
- Sysselsetjing av nyutdanna fagarbeidarar

Under hvert tema er det flere undertema – klikk på denne lenken for oversikt og for tilgang til de ulike statistikkene: [Fakta om fagopplæringa 2024 | udir.no](https://www.udir.no/fakta-om-fagoppleringa-2024)

Udir har invitert til webinar 13. mai om statistikken vist til over. Ta kontakt med fagansvarlig hvis du ikke har fått innkalling.

Vedtak:

Saken tatt til orientering

11/2025: Saker til eventuelt

Fagansvarlig, på vegne av Udir, hadde meldt inn følgende orienteringssak til eventuelt:

Udir har utredet endringsforslaget om kryssløp fra vg1 Salg, Service og Reiseliv (SSR) til vg2 Transport og Logistikk (TL). Udir sin utredning konkluderer med at elever fra vg1 Salg, Service og Reiseliv har faglige forutsetninger til å følge opplæringen i vg2 Transport og Logistikk, og anbefaler å høre innføring av kryssløp. KD tar endelig beslutning om forslaget skal høres.

Vedtak:

FRSSR tar saken til orientering. Rådet vurderer om de skal gi høringssvar når forslaget er ute på høring.